

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศจากการเผยแพร่ข่าวของสื่อมวลชน¹

ร้อยตำรวจเอกนิวัชร ยิ่งศิริชัย²

จากการศึกษาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศจากการเผยแพร่ข่าวของสื่อมวลชนมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศจากการเผยแพร่ข่าวของสื่อมวลชน ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจว่าสื่อมวลชนนั้นมีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหว และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม อย่างไรก็ดีตาม แม้สื่อมวลชนจะมีเสรีภาพในการหน้าที่ซึ่งตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกต้องปฏิบัติตามนั้น ซึ่งกฎหมายระหว่างประเทศดังกล่าวนี้ได้รับรองถึงเสรีภาพในการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนไว้ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองข้อที่ 19 วรรคสอง “...บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะมีความคิดเห็นโดยปราศจากการแทรกแซง มีสิทธิในเสรีภาพแห่งการแสดงออก สิทธินี้รวมถึงเสรีภาพที่จะแสวงหา รับและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและความคิดทุกประเภท โดยไม่คำนึงถึงพรมแดน ทั้งนี้ ไม่ว่าด้วยวาจาเป็นลายลักษณ์อักษรหรือการตีพิมพ์ ในรูปของศิลปะ หรือโดยอาศัยสื่อประการอื่นตามที่ตนเลือก ทั้งนี้ การใช้สิทธินี้จะต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบพิเศษควบคู่ไปด้วย การใช้สิทธิดังกล่าวอาจมีข้อจำกัดในบางเรื่อง แต่ทั้งนี้ข้อจำกัดนั้นต้องบัญญัติไว้ในกฎหมายและจำเป็นต่อการเคารพในสิทธิหรือชื่อเสียงของบุคคลอื่น การรักษาความมั่นคงของชาติหรือความสงบเรียบร้อยหรือการสาธารณสุขหรือศีลธรรมของประชาชน” จากกติการะหว่างประเทศดังกล่าวข้างต้นนั้น อาจกล่าวได้ว่าบุคคลทุกคน รวมถึงสื่อมวลชนมีเสรีภาพในการสื่อสารข้อมูลไปยังผู้รับรู้ แม้สื่อมวลชนจะมีเสรีภาพในการทำงานแต่การทำหน้าที่ของสื่อมวลชนต้องคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นด้วย โดยต้องมีทั้งหน้าที่และความรับผิดชอบพิเศษควบคู่ไปด้วย ดังนั้น การใช้สิทธิดังกล่าวอาจมีข้อจำกัดในบางเรื่อง และข้อจำกัดนั้นจะต้องบัญญัติเป็นกฎหมายและจำเป็นต่อการเคารพในสิทธิหรือชื่อเสียงของบุคคลอื่น ทั้งนี้ยังห้ามแทรกแซงความเป็นอยู่ส่วนตัวอีกด้วยตามข้อ 17 แห่งกติการะหว่างประเทศที่กำหนดว่า “บุคคลจะถูกแทรกแซงความเป็นส่วนตัว ครอบครัว สถาน หรือการติดต่อสื่อสารโดยพลการหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายมิได้ และ จะถูกลบลู่เกียรติและชื่อเสียงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมิได้...” สะท้อนให้เห็นความจริงที่เกิดขึ้นในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศจากการเผยแพร่ข่าวของสื่อมวลชน โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปวีศร เลิศธรรมทวี และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์พัฒนา เรือนใจดี และ รองศาสตราจารย์ ดร.รัชชัย รททอง

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาเขตบางนา) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ในช่วงที่ผ่านมาการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของสื่อมวลชนอย่างต่อเนื่อง ทั้งในการรายงานข่าวที่ผิดจากข้อเท็จจริง การนำเสนอข่าวที่คาบเกี่ยวระหว่างความคิดเห็นกับข้อเท็จจริง มีอคติ ความประพฤติกที่ไม่เหมาะสมของผู้สื่อข่าว รวมถึงการเสนอข่าวที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณชน ดังเช่นมีการตีพิมพ์ภาพลามกอนาจารเป็นหัวข้อข่าวแม้ผู้ประกอบการหนังสือพิมพ์ จะอ้างว่าเป็นการแสดงให้เห็นถึงความตดต่ำทางศีลธรรมของสังคมแต่ในความเป็นจริงการเผยแพร่ข่าวดังกล่าวถือว่าเป็นปัญหาด้านจริยธรรมทางวิชาชีพในเรื่องที่เกี่ยวกับการเสนอภาพข่าวที่ไม่เหมาะสม และยังเป็นที่ยกเถียงว่าอาจเข้าข่ายการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลด้วย ที่สำคัญคือ ข่าวในลักษณะเช่นนี้ปรากฏขึ้นให้เห็นบ่อยครั้งไม่ว่าจะทางโทรทัศน์ หรือสื่อออนไลน์ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ซึ่งปัจจุบันผู้คนมักหันมาสนใจสื่อออนไลน์มากกว่าการอ่านหนังสือพิมพ์แบบเดิม ๆ ส่งผลให้ผู้ประกอบการหนังสือพิมพ์หวังเพียงสร้างความดึงดูดใจให้อ่านซื้อหนังสือพิมพ์ ส่งผลกำไรในทางธุรกิจที่จะตามมาจากรายได้ในการโฆษณาหรือยอดขายที่เพิ่มขึ้นโดยไม่หวั่นว่าจะสร้างความเสียหายทั้งต่อผู้ที่ตกเป็นข่าวรวมถึงชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือขององค์กรหนังสือพิมพ์หรือไม่ ดังนั้น สื่อมวลชนถือเป็นองค์กรที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบในการกำหนดทิศทางและความเป็นไปของสังคมนั้น ๆ ได้ กล่าวคือ ทำหน้าที่เป็นเครื่องจักรสำคัญในการขับเคลื่อนการเมือง เศรษฐกิจและสังคม

โดยเฉพาะในปัจจุบันเป็นยุคสังคมออนไลน์ สื่อมวลชนมักจะเลือกในการนำเสนอข่าวผ่านทางเฟสบุ๊ก ไลน์ ทวิตเตอร์ รวมถึงอินสตราแกรมต่าง ๆ มากมาย ส่งผลให้ผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศที่สังคมให้ความสนใจ ได้รับผลกระทบจากการเผยแพร่ข่าวของสื่อมวลชนเหล่านี้ โดยสื่อมวลชนมักจะติดต่อขอสัมภาษณ์โดยการบิดบังใบหน้าของผู้เสียหาย แต่รายละเอียดในการนำเสนอข่าวมักบอกแหล่งที่อยู่ของผู้เสียหายทำให้บุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้เสียหายนอกจากบุคคลในครอบครัวรับรู้ได้ว่าผู้เสียหายในความผิดดังกล่าวเป็นบุคคลใด จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันการนำเสนอข้อมูลข่าวสารของสื่อมวลชนมีการละเมิดต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้เสียหายโดยเฉพาะในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตและมีความเป็นอยู่ของผู้เสียหายในคดีดังกล่าว จากการที่สื่อมวลชนได้ทำการเผยแพร่ข่าวคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ แม้จะเป็นการเผยแพร่ข่าวเหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดี เพื่อเตือนให้ประชาชนระมัดระวังมิให้ตกเป็นเหยื่อของผู้กระทำความผิด เป็นการกระตุ้นให้ประชาชนมีความสนใจและมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม รวมถึงเป็นการตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมก็ตาม

อย่างไรก็ตาม ในเรื่องการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวส่วนบุคคลของผู้เสียหายจากการเผยแพร่ข่าวของสื่อมวลชนในประเทศไทยนั้นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 32 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว การกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ” จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวเป็นการบัญญัติกำหนดขอบเขตกว้าง ๆ เพื่อมารองรับสิทธิส่วนบุคคลและปกป้องบุคคลมิให้ถูกละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวส่วนตัวไว้เท่านั้น

ในปัจจุบันข่าวสาร เหตุการณ์ของบ้านเมืองเป็นที่น่าสนใจของประชาชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะข่าวอาชญากรรมเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของข้อเท็จจริง เรื่องราวรายละเอียดเกี่ยวกับคดีในส่วนของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา ตลอดจนการดำเนินคดีอาญาโดยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้รับผิดชอบตั้งแต่การสืบสวน สอบสวน จับกุม จนถึงการศึกษาพิพากษาคดี สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ และประชาชนย่อมมีสิทธิโดยชอบธรรมในการรับรู้ข่าวสารนั้น ๆ และเปิดโอกาสให้สื่อมวลชนสามารถเผยแพร่ข่าว วิพากษ์วิจารณ์ รวมทั้งสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี อย่างไรก็ตามสื่อมวลชนมักมีการเผยแพร่ข่าวของผู้เสียหายในลักษณะละเมิดสิทธิส่วนตัวโดยมิได้คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดความเสียหายต่อผู้เสียหายที่ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศและต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม ดังนั้น จึงมีปัญหาคือต้องศึกษาค้นต่อไป

จากการศึกษาทำให้ทราบว่าปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศจากการเผยแพร่ข่าวของผู้เสียหายยังไม่ชัดเจนและไม่ครอบคลุมด้วยกันหลายประการ ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

ประเด็นปัญหาที่หนึ่ง คือ ปัญหาทางกฎหมายที่บัญญัติขึ้นไม่ครอบคลุมถึงการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศจากการเผยแพร่ข่าวสารของสื่อมวลชน

เนื่องจากมีกฎหมายให้ความคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศไว้เพียงเฉพาะบุคคลบางกลุ่มเท่านั้น กล่าวคือ เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 27 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาหรือเผยแพร่ทางสื่อมวลชนหรือสื่อสารสนเทศประเภทใด ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กหรือผู้ปกครอง โดยเจตนาที่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่จิตใจ ชื่อเสียง เกียรติคุณ หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดของเด็ก หรือเพื่อแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ” จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองป้องกันมิให้เด็กหรือเยาวชนซึ่งหมายความว่ารวมถึงเด็ก ซึ่งเป็นผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ อันเป็นการล่วงละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวโดยไม่ให้ผู้ใดรวมถึงสื่อมวลชนนำข้อมูลส่วนตัวของเด็กไปเปิดเผย และเดิมพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 มาตรา 9 วรรคหนึ่งได้ให้ความคุ้มครองผู้เสียหายที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวจากการเผยแพร่ข่าวสารของสื่อมวลชน แต่ต่อมาต่อมาพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2562 ซึ่งมาตรา 39 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ว่า “เมื่อมีการแจ้งตามมาตรา 23 หรือมีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือผู้เสียหายเป็นผู้ฟ้องคดีอาญาอันมีลักษณะเป็น การกระทำความรุนแรงในครอบครัวแล้ว ห้ามผู้ใดลงพิมพ์โฆษณาหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนด้วยวิธีใด ๆ ซึ่งภาพ เรื่องราวหรือข้อมูลใด ๆ ซึ่งจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว หรือบุคคลในครอบครัว การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว หรือบุคคลในครอบครัว ในกรณีที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ทาง

การศึกษา หรือเพื่อประโยชน์ของทางราชการหรือประโยชน์สาธารณะ หากเป็นข้อมูลส่วนบุคคลต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากบุคคลผู้นั้น และในการเปิดเผยต้องไม่ระบุชื่อหรือข้อมูลส่วนที่ทำให้รู้ว่าเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลใด ถ้าหากการเปิดเผยนั้นจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร หรือจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต สุขภาพ หรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด จะทำการเปิดเผยไม่ได้ ทั้งนี้ การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต้องดำเนินการตามกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารด้วย”

จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติดังกล่าวนี้ ได้ให้ความคุ้มครองผู้เสียหายที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวจากการเผยแพร่ข่าวสารของสื่อมวลชน โดยห้ามมิให้เผยแพร่ข้อมูลอันน่าจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งความผิดทางเพศนั้นก็ถือเป็นการกระทำ ความรุนแรงต่อบุคคลในครอบครัวประเภทหนึ่ง ดังนั้น เฉพาะผู้เสียหายที่ถูกกระทำทางเพศที่เป็นเด็กและผู้เสียหายที่ถูกกระทำทางเพศจากบุคคลในครอบครัวเท่านั้นที่มีกฎหมายเฉพาะให้ความคุ้มครองผู้เสียหายที่ถูกกระทำทางเพศจากการเผยแพร่ข่าวสารของสื่อมวลชน ส่วนบุคคลทั่วไปที่เป็นผู้เสียหายที่ถูกกระทำทางเพศเมื่อถูกสื่อมวลชนนำข้อมูลส่วนตัวไปเผยแพร่ต่อสาธารณชนจนทำให้เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ก็อาจฟ้องสื่อมวลชนให้รับผิดชอบหมิ่นประมาท ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 328 ได้ แต่สื่อมวลชนมักจะอ้างข้อยกเว้นความรับผิดชอบว่าการเผยแพร่ดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะตามมาตรา 329 (3) จึงทำให้ผู้เสียหายที่ถูกกระทำทางเพศไม่ได้รับการคุ้มครองจากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว

ประเด็นปัญหาที่สอง คือ ปัญหาการเผยแพร่ข่าวสารของสื่อมวลชนในชั้นร้องทุกข์ของพนักงานสอบสวน

เนื่องจากการทำหน้าที่ในการเสนอข่าวในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ โดยเฉพาะรายละเอียดยละเอียดและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดี ส่งผลให้ผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ส่วนใหญ่ยังไม่กล้าเดินทางมาร้องทุกข์ที่สถานีตำรวจ เพราะเกิดความอับอายต่อเรื่องความเสียหายของตน ทำให้คดีส่วนหนึ่งปรากฏต่อสังคมหรือถึงแม้จะมีการร้องทุกข์แล้วก็ตาม แต่การที่ผู้เสียหายถูกพนักงานสอบสวนซักถามเกี่ยวกับเหตุการณ์ ทำให้ผู้เสียหายรู้สึกสะเทือนใจและไม่เต็มใจที่จะให้ความร่วมมือและการที่สื่อมวลชนเข้ามาสังเกตการณ์และทำการขอสัมภาษณ์ผู้เสียหายโดยไม่เข้าใจถึงความรู้สึกกลับกลายเป็นการตอกย้ำต่อเหตุการณ์ดังกล่าว ถ้าหากเรื่องดังกล่าวเป็นที่สนใจของสังคม สื่อมวลชนมักจะหาข่าวเพื่อนำเสนอข้อมูล รวมทั้งบันทึกภาพในทุกแง่มุมโดยไม่เหมาะสม ต่อมา ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2550 มาตรา 124/1 ในเรื่องการจดบันทึกคำร้องทุกข์ กล่าวคือ ในกรณีที่ผู้เสียหายที่เป็นเด็กนั้น การจดบันทึกคำร้องทุกข์ ต้องกระทำเป็นส่วนสดในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็กและให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอและพนักงานอัยการรวมอยู่ด้วย แต่ในกรณีที่ผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศเป็นบุคคลทั่วไปจะไม่มีความหมายให้ความคุ้มครองในเรื่องการจดบันทึกคำร้องทุกข์ กล่าวคือ ไม่มีสถานที่ที่เหมาะสมในการจดบันทึกคำร้องทุกข์เพื่อเป็นการป้องกันการถ่ายภาพหรือการเผยแพร่ข่าวสารของสื่อมวลชนและอีกทั้งเมื่อทำการร้องทุกข์ต้องมีการแจ้งชื่อและที่อยู่ของผู้เสียหายหากข้อมูลเหล่านี้ถูก

เปิดเผยออกไปสู่สาธารณะชนจนทำให้บุคคลอื่นทราบได้ว่าผู้เสียหายเป็นใครอาจทำให้ผู้เสียหายที่ถูกกระทำทางเพศได้รับความกระทบกระเทือนทางด้านจิตใจและทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง เกียรติยศและความเป็นอยู่ส่วนบุคคล

ประเด็นปัญหาที่สาม คือ ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับมาตรการในการควบคุมการเผยแพร่ข่าวของสื่อมวลชน

เนื่องจากพระราชบัญญัติจัดการพิมพ์ พ.ศ. 2550 มิได้มีมาตรการในการควบคุมการเผยแพร่ข่าวสารของหนังสือพิมพ์ ทำให้เห็นว่าการควบคุมกันเองของหนังสือพิมพ์ผ่านสภาการหนังสือพิมพ์ เกิดจากการรวมตัวกันจัดตั้งสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ เป็นการรวมตัวด้วยความสมัครใจของสมาชิกไม่ได้ อยู่ภายใต้กฎหมายควบคุมหรือบังคับ จึงเป็นส่วนหนึ่งของช่องโหว่ในการควบคุมกันเอง ประกอบหนังสือพิมพ์ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของสภาการหนังสือพิมพ์ฯ ในปัจจุบันนี้มีจำนวนมาก ซึ่งเมื่อเกิดปัญหาคืบคลานขึ้นสภาการหนังสือพิมพ์ฯ ก็ไม่สามารถเข้าไปควบคุมดูแลได้

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนเห็นว่าในระบบกฎหมายไทยที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนั้น ไม่มีกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกกระทำทางเพศจากการเผยแพร่ข่าวของสื่อมวลชนไว้เป็นการเฉพาะ แม้จะมีกฎหมายหลายฉบับที่อาจนำมาปรับใช้ได้ก็ยังมีปัญหาการปรับใช้อยู่หลายประการจากคำพิพากษาศาลฎีกาชี้ให้เห็นปัญหาในแง่ขององค์ประกอบ ขอบเขตและปัญหาอื่น ๆ ในการนำกฎหมายหลายฉบับที่มีผลบังคับใช้อยู่ในปัจจุบันมาปรับใช้กับการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกกระทำทางเพศจากการเผยแพร่ข่าวของสื่อมวลชน ผู้เขียนจึงได้มีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและเพื่อการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายที่ถูกกระทำทางเพศจากการเผยแพร่ข่าวของสื่อมวลชนอย่างเหมาะสมต่อไป

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศจากการเผยแพร่ข่าวของสื่อมวลชน ผู้ศึกษาพบว่ามีข้อเสนอแนะ คือ

1. ปัญหาทางกฎหมายที่บัญญัติขึ้นไม่ครอบคลุมถึงการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศจากการเผยแพร่ข่าวสารของสื่อมวลชน จากปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 ควรจะแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา โดยกำหนดฐานความผิดใหม่โดยเฉพาะสำหรับการเผยแพร่ข่าวผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศโดยมิได้รับรู้หรือยินยอม ทั้งนี้ เนื่องจากเมื่อพิจารณาประมวลกฎหมายอาญาของไทยแล้วไม่มีหมวดที่ว่าด้วยความผิดต่อส่วนตัวโดยเฉพาะ จึงมีปัญหาวินิจฉัยว่า ฐานความผิดเกี่ยวกับการเผยแพร่ข่าวของผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศโดยมิได้รับความยินยอม นั้น หากบัญญัติขึ้นจะจัดอยู่ในหมวดใด ซึ่งหากพิจารณาในภาค 2 ลักษณะ 11 หมวด 3 ความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณา มีองค์ประกอบการโฆษณาด้วย เอกสาร ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ภาพหรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏไม่ว่าด้วยวิธีใดๆ แผ่นเสียง หรือบันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกอักษรกระทำโดยการกระจายเสียง หรือกระจายภาพ หรือโดยกระทำการป่าวประกาศด้วยวิธีอื่นอยู่ด้วยแล้ว ดังนั้น

ผู้ศึกษาเห็นว่าควรบัญญัติความผิดฐานเผยแพร่ข่าวผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศโดยมิได้รับรู้หรือยินยอมไว้ โดยเพิ่มเติมมาตรา 328/1 ในภาค 2 ลักษณะ 11 หมวด 3 ความผิดฐานหมิ่นประมาท ดังนี้

“มาตรา 328/1 ความผิดฐานถ่ายภาพหรือเผยแพร่ภาพ กระจายเสียงหรือโฆษณา ของผู้อื่น ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศโดยปราศจากความยินยอมและรับรู้ โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้นั้นได้รับความเสียหาย”

1.2 ควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด ควรมีการบัญญัติหมวดความรับผิดชอบเพื่อละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวไว้เป็นการเฉพาะ โดยบัญญัติเพิ่มเติมมาตรา ดังนี้

“มาตรา 423/1 ผู้ใดถ่ายภาพ กระจายเสียงหรือเผยแพร่ภาพผู้อื่นที่ถูกกระทำทางเพศโดยมิได้รับรู้และยินยอม ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

2. ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการเผยแพร่ข่าวของสื่อมวลชนในขั้นตอนการร้องทุกข์ขึ้นพนักงานสอบสวน ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่าควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้เสียหายที่ถูกกระทำทางเพศในชั้นร้องทุกข์ เพื่อเป็นการป้องกันสื่อมวลชนมิให้เผยแพร่ภาพและข้อมูลส่วนตัวของผู้เสียหาย ผู้เขียนเห็นว่าควรมีการเพิ่มเติมสถานที่สำหรับการร้องทุกข์ของผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศเพื่อให้เป็นส่วนคัดแยกต่างหากจากคดีอาญาทั่วไป และเมื่อผู้เสียหายได้ทำการร้องทุกข์โดยมีการแจ้งชื่อที่อยู่แล้วควรมีการปิดบังชื่อที่อยู่นั้น โดยบัญญัติเพิ่มเติม ในมาตรา 123 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในส่วนของการร้องทุกข์ ดังนี้ “มาตรา 123 วรรคสี่ กำหนดว่า ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ เมื่อผู้เสียหายร้องทุกข์ให้แยกกระทำเป็นส่วนคัดในสถานที่ที่เหมาะสม หากผู้เสียหายเป็นหญิงให้พนักงานสอบสวนหญิงเป็นผู้จดคำร้องทุกข์ ทั้งนี้ห้ามมิให้เปิดเผยชื่อและที่อยู่ของผู้ร้องทุกข์ เว้นแต่ผู้เสียหายไม่ต้องการและให้พนักงานบันทึกเหตุดังกล่าวไว้”

3. ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับมาตรการในการควบคุมการเผยแพร่ข่าวของสื่อมวลชน ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่าควรจะต้องตั้งสภาวิชาชีพกลางเพื่อเป็นศูนย์กลางของสื่อทุกองค์กร เพื่อให้สื่อมวลชนเป็นส่วนหนึ่งของสภาวิชาชีพ ถ้าหากกำหนดให้รัฐกำกับควบคุมสื่อทั้งหมดในโลกดิจิทัลในปัจจุบันค่อนข้างควบคุมได้ยาก เพราะสื่อในปัจจุบันมีจำนวนมาก และหลากหลาย ยกเว้นบางเรื่อง เช่น การละเมิดสิทธิของผู้อื่น ความมั่นคงของชาติ รัฐต้องออกกฎหมายมาควบคุมร่วมกัน นอกจากตั้งสภาวิชาชีพแล้วนั้นควรตรากฎหมายขึ้นเพื่อคุ้มครองผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศทุกประเภทรวมถึงผู้เสียหายไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิง เนื่องจากปัจจุบันได้มีกลุ่มเพศทางเลือกเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ควรบัญญัติกฎหมายหรือมาตรการมาควบคุมสื่อมวลชนในการเผยแพร่ข่าวในกรณีปัญหาดังกล่าวข้างต้น โดยบัญญัติกฎหมายดังกล่าวให้เป็นความผิดอาญา ดังนี้

“มาตรา... ห้ามมิให้สื่อมวลชนพิมพ์ กระจายเสียง หรือโฆษณา ชื่อ ที่อยู่ หรือข้อเท็จจริงอื่นที่ระบุถึงผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษ...”

เอกสารอ้างอิง

- ชัยเกษม นิติสิริ. **ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาภาค 2** สอบสวน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2552.
- ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. **คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคความผิดและลหุโทษ**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2554.
- สมคิด บางโม. **กฎหมายและจริยธรรมสื่อสารมวลชน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ เอสเคบุ๊กส์โกสินทร์, 2551.
- อิษซ์กันต์ เจริญวานิชย์. “การคุ้มครองสิทธิผู้ได้รับความเสียหายจากภาพถ่าย.” **วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**, 2551.